

مدارس کودکان استثنایی (ابتدایی و راهنمایی استثنای)

مدارس کودکان استثنایی به دانش آموزانی که دچار عقب ماندگی ذهنی هستند زمینه خوبی جهت ادامه تحصیلات داده که آنها بتوانند بطور فعال در جامعه مشارکت داشته باشند. شیوه ی آموزش در این مدارس قابل انعطاف بوده بطوریکه هر دانش آموز بتواند تا حد ممکن بر مبنای اهداف برنامه آموزشی رشد و تکامل یابد.

آموزش در مدارس کودکان استثنایی تلاش در جهت بالا بردن مشارکت اجتماعی و رشد دانش آموزان است که آنها بتوانند بصورت مستقل و یا به همراه دیگران کسب دانش نموده و از آن بهره مند شوند.

مدرسه کودکان استثنایی مناسب کدام دسته از کودکان است؟

مدارس کودکان استثنایی گونه ای از مدرسه است که متناسب با آن گروه از دانش آموزانی که تشخیص داده شده به دلیل عقب افتادگی ذهنی یا جسمی نمیتوانند به سطح دانش مورد نیاز مدارس عادی برسند. (حتی دانش آموزانی که بدلیل صدمات مغزی دچار معلولیت هوشی شدید دائمی شده اند) در صورتیکه تشخیص داده شود که دانش آموز نتواند به اهداف سطح دانش مدارس عادی برسد میتواند در مدارس کودکان استثنایی پذیرفته شود. آموزش شامل سالهای تحصیلی ۹-۱ بوده و تا حد ممکن معادل مدارس عادی میباشد.

در مدرسه کودکان استثنایی تعداد دانش آموزان هر کلاس معمولاً کمتر از مدارس عادی میباشد و برنامه ریزی درسی و توقعات سطح دانش متناسب با آگاهی دانش آموزان است.

چگونگی تأثیر آموزش در آینده ی کودک ؟

آموزش در مدرسه ی کودکان استثنایی بدین مفهوم است. در چنین کلاسهایی سازگاری دانشآموزان با محتوا و مطالب درسی و امکانات تحصیلی نسبتاً آسانتر است و روشهای آموزشی مطابق با نیازها، احتیاجها و تواناییهای آنها پیشبینی شده است. ولی مدرسه در مورد ادامه تحصیل و انتخاب شغل شامل محدودیت هایی میباشد. به همین دلیل بسیار مهم است که کمون جهت تشخیص این که دانش آموز جزو گروه مورد نظر مدرسه کودکان استثنایی بوده بررسی دقیقی انجام دهد و پس از آن تصمیم گرفته شود که دانش آموز به مدرسه کودکان استثنایی برود. مدرسه کودکان استثنایی فقط به دانش آموزانی پیشنهاد می شود که واقعا نیاز داشته وحق رفتن به این نوع از مدارس را دارند

کمون محل سکونت موظف است که به اولیای(سرپرست) کودک درمورد اثرات و نتایج کوتاه مدت و یا دراز مدت بروی کودک برای رفتن به مدرسه کودکان استثنایی بجای مدرسه عادی اطلاعاتی ارائه کند

آنچه که مدارس کودکان استثنایی از آن پیروی میکنند

- قانون آموزش و پرورش -
- مقررات آموزش و پرورش -
- برنامه ریزی آموزشی برای مدرسه کودکان استثنایی سال ۲۰۱۱ با پیوست های برنامه ای -
- درسی و شرایط سطح دانش آن

برنامه های آموزشی و تعیین سنجش سطح دانش

برنامه ی آموزشی اهداف و علت بودن آن درس را درمدرسه توضیح میدهد. و همچنین اهداف تدریس و امکاناتی که به دانش آموز جهت رشد توانایی خود داده را توصیف میکند

محتوای اصلی هر برنامه درسی آنچه را که معلم بایستی تدریس کند را توضیح میدهد. درمدارس کودکان استثنایی محتوای کلیه برنامه ها به گونه ی تنظیم شده است ، به ویژه آنچه که مربوط به بخش های تئوری میشود. بدین معنی که برای نمونه درسهای ریاضیات و علوم طبیعی متناسب گردیده است با سطح آگاهی این دانش آموزان. درمدارس استثنایی دروسی چون موسیقی و نقاشی مشابه به دروس مدارس عادی میباشد. انتخاب زبان یا زبانهای خارجی، برای نمونه زبانهای اسپانیایی و آلمانی بعنوان درس در مدارس کودکان استثنایی وجود ندارد برای هربرنامه درسی سنجش سطح دانش وجود دارد که توضیح دهنده سطح آگاهی دانش آموز برای گرفتن نمرات مختلف میباشد

مقایسه بین ساعات درسی مدارس عادی با مدارس کودکان استثنایی

مدرسه پایه استثنایی	مدرسه عادی	
۲۲۵	۲۳۰	نقاشی
۵۲۵	۱۱۸	خانه داری و علم مصرف
۷۵۰	۵۰۰	ورزش و سلامتی
۳۹۵	۲۳۰	موسیقی
۷۳۰	۳۳۰	کاردستی
۱۳۰۰	۱۴۹۰	زبان سوئدی یا سوئدی بعنوان زبان دوم
۱۸۰	۴۸۰	انگلیسی
۱۰۰۵	۱۰۲۰	ریاضیات
۶۹۵	۸۸۵	دروس علوم اجتماعی : جغرافیا، تاریخ، دینی، تعلیمات اجتماعی
۷۸۵	۸۰۰	دروس علوم طبیعی: زیست شناسی، فیزیک، شیمی، فناوری
---	۳۲۰	انتخاب زبان
۱۹۵	۳۸۲	درس منتخب دانش آموز
۶۷۸۵	۶۷۸۵	جمع کل ساعات تعیین شده
۱۸۰۰	۶۰۰	که از آن ساعات انتخابی مدرسه

تعداد ساعات دروس خانه داری ، ورزش، سلامتی و کاردستی درمدرسه عادی خیلی کمتر از ساعات آن درمدرسه کودکان استثنایی است. ساعات درس انگلیسی در مدرسه کودکان استثنایی خیلی کمتر از مدرسه عادی میباشد.

گرایش در آموزش مدرسه ی کاربردی

در مدرسه کودکان استثنایی گرایش به سمت تمرین در یک رشته ی خاص است. مدرسه تمرینی برای دانش آموزانی است که تشخیص داده شده ، نمیتوانند از عهده ی همه دروس یا بخشی از دروس مدرسه کودکان استثنایی برآیند

اگرچنانچه مدرسه تشخیص دهد که دانش آموزی شرایط آن را داشته باشد، دانش آموز میتواند ترکیبی از دروس مدرسه کودکان استثنایی و موضوعات آن را بخواند

گرایشها مدرسه تمرینی عبارتند از
برنامه هنرهای زیبا -
که بطور عمده شامل بخشهایی از موسیقی، نقاشی و کار دستی میشود
ارتباطات کلامی -

- که بطور عمده شامل زبان سوئدی و زبان مادری میشود
- حرکات جسمانی -
- که بطور عمده به ورزش و سلامت میپردازد
- فعالیت های روزانه -
- که بطور عمده به قسمت هایی مربوط به خانه داری و معلومات اجتماعی میپردازد
- درک واقعیت -
- که بطور عمده به قسمتهایی در علوم طبیعی، فناوری و ریاضیات میپردازد

برنامه ساعات درسی مدرسه کودکان استثنایی با گرایش به مدارس تمرینی

۹۹۵	(هنر های زیبا)تجسمی
۹۹۵	ارتباطات کلامی
۹۹۵	تمرین حرکتی
۹۹۵	فعالیت های روزمره
۹۹۵	درک از واقعیت
۱۹۰	درس منتخب دانش آموز
۱۵۰۰	زمان آموزش قابل تقسیم
۶۶۶۵	جمع کل ساعات تعیین شده شده

سنجش و ارزشیابی

این مهم است که آموزگاران تمام مدت سعی در تحریک انگیزه و تشویق دانش آموزان نموده بطوریکه به تمامی دانش آموزان این امکان داده شود که تا آنجا که ممکن است در جهت پیشرفت دانش خودتلاش کنند. برای اینکه اولیا بتوانند در جریان پیشرفت فرزند خود باشند پیش بینی شده ، گفتگوهای پیشرفتی با هدف ارتقا به جلو همزمان با نگاه به گذشته انجام شود. منظور از پیشروی به جلویی ایجاد تسهیلات آموزشی بهتر برای حمایت از دانش آموز. برای اینکه دانش آموز در درسها و زمینه های درسی که به او تدریس شده به حد مورد نیاز دانش برسد چه اقداماتی لازم است. نگاه به گذشته جهت ارزشیابی پیشرفت دانش آموز بر مبنای اهداف برنامه آموزشی و شرایط سطح دانش در برنامه درسی میباشد.

برای دانش آموزانی که دروسی را در مدرسه پایه استثنایی میخوانند ارزشیابی بر مبنای سنجش(آزمون) سطح دانش در کلاسهای ۶ و ۹ میباشد. برای مدرسه پایه استثنایی با گرایش مدرسه تمرینی سنجش سطح دانش در پایان کلاس ۹ وجود دارد؛ سطح دانش پایه ای و سطح دانش عمیق

گواهی، ارزشیابی درسی و نمره

دانش آموز در پایان دوره تحصیلی در مدرسه پایه استثنایی گواهی تحصیلی را دریافت می کند. اگر چنانچه دانش آموز یا سرپرست درخواست ارزشیابی تحصیلی کنند کارنامه با ارزشیابی عمومی درسی تکمیل میشود. ارزشیابی درسی امکان ادامه تحصیل دانش آموز را شرح میدهد ولی حاوی هیچ نمره ای نیست به دروس مدرسه تمرینی نمره ای داده نمیشود و ارزشیابی با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت انفرادی هردانش آموز انجام میشود. نمره های دروس مدرسه تمرینی بر مبنای سنجش سطح دانش مدارس پایه استثنایی است. این نمره ها را نمیتوان با نمرات مدارس عادی مقایسه کرد دریافت کارنامه ی نمره دار توسط دانش آموز یا سرپرست اودخواست میشود. دانش آموزی که دروس مدرسه ی تمرینی را همزمان با یک یا چند درس از مدرسه پایه استثنایی میخواند میتواند درخواست نمره برای آن دروس را بنماید.

دانش آموز بعد از پایان دوره ی مدرسه کودکان استثنایی میتواند درخواست ادامه تحصیل در دبیرستان استثنایی را بنماید. این مهم است که بدانید کارنامه ی مدرسه کودکان استثنایی شرط شرکت در رشته های سراسری عادی دبیرستانی نیستند. اما دانش آموزان مدرسه پایه استثنایی میتوانند در رشته های آموزشی حرفه ای و گزینه انفرادی دبیرستانی شرکت کنند.

بالاترین سطح نمره آ است و پس از آن بترتیب ، ب، ث، د و یا ا استفاده میشود. سنجش سطح دانش بطور دقیق در سطوح مختلف نمره های آ، ث و ا وجود دارند. نمره ا معادل قبولی و نمره آ بالاترین نمره است. اگرچنانچه سرپرستان و یا دانش آموز درخواست نمره در یک، و یا همه دروسی را که دانش آموز خوانده است بنمایند، بایستی در پایان هرترم از سال ششم تا پایان ترم سال نهم به تمامی دروس مدرسه پایه استثنایی (نمره ترمی) ، وقتی که درس تمام میشود نمره داده شود.

اگر یک دانش آموز درسی را بر مبنای برنامه درسی مدرسه عادی خوانده باشد، شرط ارزشیابی بر مبنای برنامه درسی و مدرک نمره بر مبنای نمره مدرسه عادی خواهد بود. به این مفهوم که دانش آموز دوکارنامه دریافت خواهد کرد یکی بر مبنای نمره مدرسه کودکان استثنایی که نمره درسهایی است که دانش آموز برطبق برنامه درسی مدرسه کودکان استثنایی خوانده است، و دیگری یک کارنامه بر مبنای مدرسه عادی که درسهایی را که دانش آموز بر مبنای برنامه درسی مدرسه عادی خوانده است نمره میگیرد.

برای مطالعه ی بیشتر در مورد برنامه های آموزشی، برنامه های درسی و شرایط سطح دانش به سایت اداره آموزش و پرورش مراجعه کنید.
www.skolverket.se

ادغام در مدرسه عادی یا مدرسه ی سامر

رفتن به مدرسه کودکان استثنایی با دانش آموزان دیگر با نیازها و شرایط مشابه، میتواند برای بعضی از دانش آموزان دربرگیرنده امکان افزایش روابط دوستانه ی دوجانبه باشد. ولی برای بعضی از کودکان استثنایی که از نظر اجتماعی قادرند در مدرسه عادی ادغام شوند این امکان است که بخشی یا کل تدریس در کلاس مدرسه عادی انجام شده ولی دانش آموز بر مبنای برنامه درسی مدرسه پایه استثنایی درس خوانده و ارزشیابی میشود.

سرپرست(اولیا) میتواند درخواست کند که فرزندش در مدرسه عادی ادغام شود، ولی مسئولین مدرسه عادی یا مدرسه استثنایی هستند که تصمیم میگیرند که آیا این امر امکان پذیر است یا نه. اما اگر بجای آن مدرسه یا مسئولین مدرسه تصمیم به ادغام دانش آموز را داشته باشند بایستی با موافقت اولیا دانش آموز انجام گیرد.

پذیرش در مدرسه پایه استثنایی - روند کاری

دانش آموز، سرپرستان و کارکنان کلاس پیش دبستانی و یا مدرسه عادی میتوانند مسئله رفتن دانش آموز به مدرسه پایه استثنایی را مطرح کنند. پس از طرح، مدرسه پایه استثنایی (انتخاب شده) این کمون شهر محل سکونت دانش آموز است که مسئول بررسی در این باره میباشد

این رسیدگی باید پاسخگوی آن باشد که دانش آموز جزو گروه مورد نظر در مدرسه پایه استثنایی میباشد. جزو گروه مورد نظر بودن به این مفهوم است که دانش آموز هم عقب افتادگی ذهنی داشته و هم اینکه تشخیص داده شده که دانش آموز نمیتواند به اهداف شرط سنجش سطح دانش مدرسه عادی نائل شود.

بررسی و رسیدگی چگونه انجام میشود؟

بطور معمول هنگامی که دانش آموز در کلاس پیش دبستانی و یا به مدرسه عادی میرود این بررسی انجام میشود. بررسی همیشه بایستی با مشورت سرپرستان آغاز شود. بغیر از دانش آموز، سرپرست منبع اطلاعاتی موثر در این بررسی است

این بررسی از چهار بخش ارزیابی مجزا و مستقل تشکیل شده، یک بخش ارزیابی آموزشی، ارزیابی روانی، ارزیابی پزشکی و در آخر ارزیابی اجتماعی. برای اینکه تا آنجا که ممکن است ارزیابی کامل باشد بایستی همه این قسمت ها تکمیل شوند

ارزیابی آموزشی -

ارزشیابی آموزشی بایستی توسط آموزگاران که دارای مدرک تحصیلی در رشته ی علوم تربیتی باشند انجام شود. هدف این است که وضعیت دانش آموز را برای رسیدن به اهداف سطح دانش در کلیه دروس در مدرسه عادی را شرح دهند. ارزیابی همچنین بایستی توضیح دهد که کلاس پیش دبستانی یا مدرسه آموزش را با نیاز دانش آموز تطبیق داده و چه نتایجی را دربر خواهد داشت

ارزیابی از نظر روانشناسی -

ارزیابی روانی توسط روانشناس دارای صلاحیت مورد نظر انجام می‌گیرد. هدف این است که مشخص شود که آیا دانش آموز عقب افتادگی ذهنی دارد، و در این صورت تا چه اندازه. برای اینکه بتوان این ارزیابی روانی را آغاز کرد نیاز به موافقت سرپرستان می‌باشد.

برای تشخیص سطح رشد ذهنی دانش آموز یک یا چند تست هوش انجام می‌گیرد. در این ارزیابی روانشناسی بایستی مشخص شود که دانش آموز در روابط اجتماعی چگونه عمل میکند (که اصطلاحاً توان تطبیقی نامیده میشود). برای اینکه بتوان تشخیص داد که دانش آموز دارای عقب افتادگی ذهنی است یا نه، هر دو قسمت در این رابطه مهم اند. روانشناس گاهی اوقات برای مشکلات مدرسه دلایل دیگری بجز عقب افتادگی ذهنی می‌یابد. که این بایستی در ارزیابی مشخص شده باشد.

ارزیابی پزشکی -

ارزیابی و تشخیص پزشکی توسط دکتر دارای صلاحیت های مورد نظر انجام می‌گیرد، و یا بوسیله فردی از بخش درمانی با تحصیلات مناسب انجام میشود. هدف این است که دلیل مشکلات فراگیری دانش آموز مشخص و تعیین شود که کودک دارای عقب افتادگی ذهنی است. برای شروع به ارزیابی و تشخیص پزشکی اول موافقت سرپرستان لازم است.

پزشک امکان دارد در بعضی مواقع دلایل دیگری جز عقب افتادگی ذهنی برای مشکلات مدرسه پیدا کند. که این باید در ارزیابی پزشکی مشخص باشد.

ارزیابی اجتماعی -

ارزیابی اجتماعی توسط مشاور اجتماعی یا شخص دیگری با تحصیلات مناسب که توضیح می‌دهد که آیا دلایل اجتماعی در مدرسه یا خارج از مدرسه وجود داشته که باعث ناتوانی دانش آموز در یادگیری شده است. اگر چنانچه چنین دلایلی وجود ندارد بایستی در ارزیابی مشخص شده باشد.

آیا دانش آموز حق رفتن به مدرسه کودکان استثنایی را دارد؟

پس از آنکه کلیه ارزیابی ها انجام شد و بررسی کامل شد میتوان تصمیم گرفت که آیا دانش آموز حق رفتن به مدرسه کودکان استثنایی را دارد، به عبارت دیگر او جزو گروه مورد نظر میباشد. چنین تصمیمی را کمون محل سکونت اتخاذ میکند

حق سرپرستان که جواب بله یا نه بدهند

قبل از آنکه کمون تصمیم به پذیرش دانش آموز در مدرسه کودکان استثنایی بگیرد بایستی هر دو سرپرست کودک کتباً جواب مثبت داده باشند. اگر فقط یکی از آنها جواب مثبت داده باشد، برای کودک امکان رفتن به مدرسه کودکان استثنایی وجود ندارد

با وجود اینکه ارزیابی نشانگر این است که کودک حق پذیرفته شدن را دارد، سرپرستان میتوانند جواب منفی به مدرسه کودکان استثنایی را بدهند. کمون موظف است که کودک را در مدرسه عادی بپذیرد و دانش آموز از حمایت و پشتیبانی لازم برخوردار شود تا بتواند از عهده حداقل شرط سطح دانش برآید

سرپرستان در هر زمان که بخواهند میتوانند انتقال کودک خود را از مدرسه کودکان استثنایی به مدرسه عادی درخواست نمایند

مدرسه کودکان استثنایی بصورت آزمایشی

اگر به دانش آموزی پیشنهاد آموزش در مدرسه کودکان استثنایی شود ولی سرپرستان شک داشته باشند که آیا این راه حل مناسبی است، دانش آموز امکان این را دارد که به مدت حداکثر شش ماه بصورت آزمایشی به مدرسه کودکان استثنایی برود

تصمیم به پذیرش

پس از آنکه سرپرستان جواب مثبت دادند، کمون محل سکونت تصمیم به پذیرش دانش آموز در مدرسه کودکان استثنایی میگیرد. همچنین بایستی تصمیم گرفته شود که آیا دانش آموز دروس مدرسه کودکان استثنایی و یا موضوعات آن را بخواند (درجهت مدرسه تمرینی). تصمیم از طرف مقام مسئول دوره تحصیلات بر مبنای آنچه که در بررسی به نتیجه رسیده گرفته میشود.

پس از آن دانش آموز فوراً شروع به فراگیری دروس و موضوعات مدرسه کودکان استثنایی میکند. اگر تصمیم مبنی بر پذیرش دانش آموز در مدرسه کودکان استثنایی هم به مفهوم این باشد که دانش آموز باید کلاس یا مدرسه خود را تغییر دهد، میتواند یک مدت کوتاه در آن مدرسه جدید باشد تا با محیط عادت کند و دانش آموز میتواند هر زمانی که خواست در مدرسه ی جدید شروع به تحصیل کند و نیازی به انتظار برای شروع ترم را جدید ندارد.

اگر چنانچه به دانش آموز در مدرسه کودکان استثنایی پیشنهاد جا نشود

بررسی میتواند نشانگر این باشد که دانش آموز حق رفتن به مدرسه کودکان استثنایی را ندارد. اگر چنانچه کمون محل سکونت تصمیم گرفته باشد که به دانش آموز در مدرسه پایه استثنایی جایی ارائه نکند با وجود اینکه سرپرستان فرزند تقاضا کرده باشند، سرپرستان میتوانند به هیئت استینافی آموزش و پرورش شکایت کنند. در این صورت باید دوسرپرست هر دو بر سر شکایت توافق داشته باشند.

دلایل بسیار مهم

گاهی اوقات شرایطی پیش می آید که کمون محل زندگی و سرپرستان کودک در مورد اینکه چه مدرسه ای برای کودک بهتر است توافق ندارند. کمون میتواند برخلاف خواست سرپرستان تصمیم بگیرد که فرزند به مدرسه کودکان استثنایی برود. این در آن صورتی مطرح میشود که با در نظر گرفتن بهترین حالت برای کودک دلایل بسیار مهمی وجود داشته باشد. به ندرت پیش می آید که کمون برخلاف خواست سرپرستان تصمیم بگیرد. اگر چنین چیزی رخ دهد، بایستی دلایل این تصمیم بطور واضح توضیح داده شود. بر روی این تصمیم میتوان به هیئت استینافی اداره آموزش و پرورش شکایت کرد.

آیا مایل به مطالعه همه برنامه آموزشی هستید؟

شما میتوانید سفارش پستی دهید و یا اینکه از سایت اداره آموزش و پرورش آن را دانلود کنید.

www.skolverket.se

ISBN 978-91-7559-135-3

Graphic design: Typisk Form designbyrå

Photo: Michael McLain (page 1, 3, 6, 9, 11, 17)

Anette Andersson (page 12, 15)

Skolverket 2014

Skolverket
Swedish National Agency for Education